

МАКЕДОНИЯ ще излезе дваждъ въ седмицѣтъ, въ Сръдж и въ Сжббонѣ. — Цѣна придлѣтена за години двѣта листа седмъ бѣли меджидиѣта, за единъ-тъ само, кой да е, чѣтири бѣли меджидиѣ. А за шестъ мѣсеца, двѣта листа 4 бѣли меджидиѣ, а единъ-тъ 2 1/2. както въ Цариградъ тѣкъ тѣй и на вслѣдъ повѣнъ. — Единъ листъ има 60 кары.

Писма не освободены отъ пощенскъ платъ и нарѣчаванъ за вѣстникъ не сдружени съ придлѣтѣтъ не ся приѣмѣтъ.

МАКЕДОНИЯ

Листъ за Политикъ и Книжевностъ.

Подписка-та на спомоществованіѣта става въ Цариградъ при Редактора и издателя на МАКЕДОНИЯ Н. Р. Славейкова, при Одулѣ-Калиѣ № 68. А по възъ при опредѣлѣтъ настоятели, които и отговарѣтъ за вѣстникъ-тъ. — Статиѣ и писма за общеполски работъ вѣлѣстватъ ся безъ платъ, а за частни извѣстіѣ платѣ ся по единъ гръ за редѣтъ.

На настоятели-тъ ся устѣпѣ по петъ на сто отъ цѣнитѣ на спомоществованіѣта като съберѣтъ отъ три спомоществованіѣ на горѣ

ОСНОВНЫ-ТЪ УЧИЛИЩА и държавитѣ.

Основнытъ училища въ отношеніѣ на напредѣкътъ за народитѣ и държавитѣ сж таквызъ важны заведеніѣ, щото ако и да е доволно говорено за тѣхъ, то пакъ мыслимъ, че никкога и никкоя рѣчь, казана въ ползъ на това, не ще бѣде излишна. Тука ний въ кратко ще кажемъ нѣколко думы само за основнытъ училища въ отношеніѣ на държавитѣ.

Единъ отъ първытъ новы държавны мѣжѣ казва така: Основнытъ училища сж огледало и мѣрило на държавитѣ и то, безъ изятіѣ, — и тѣзи си великѣ рѣчи той завършва, като казва: Искате ли да познаете силѣтъ на една държавѣ, и да видите и да прѣдскажете бѣдущностьтъ ѣ, разгледайте само каквы сж и колко сж основнытъ ѣ училища.

Основнытъ училища сж сръдство, чрѣзъ което може цѣлъ народъ колкото по-скоро и по-лесно да ся доведе до най-высокъ степенъ на нравственното и вещественното благосъстояние, а въ него само е и истинната сила на която и да е държавѣ и народъ.

Отъ това слѣдува че най-първата и най-светлата длѣжностъ на онѣзи които ся стараѣтъ за напредѣкътъ на една коя да е държавѣ, трѣба да бѣде днесъ, най-първо какъ да размножатъ и да повдигнатъ народнытъ си училища, и тѣзи си длѣжностъ тѣ не трѣба на полвинѣ, но на цѣло да ѣ изпълняватъ: а то е да настоятъ съсъ всѣхъ силѣ за нужното изучаваніѣ и на онѣзи пораснали момчета, които не минуватъ въ погорнитѣ училища, още и за добротѣ възпитаніѣ на малкы дѣца. Само тѣй ся изпълняватъ думытъ на великытъ оцѣ държавенъ мѣжъ който казува: Която държава възима за най-голъмы своѣ чести и славѣ прѣдъ всичко друго да доведе въ най-добро състояние основнытъ си училища, тя ще бѣде най-почтенна, и нейныйтъ народъ най-честитъ; а която ся завземе да надмине всичкы другы въ това прѣдприятіѣ, тя ще и да стѣпи на първо мѣсто между всичкытъ държавы.

Основнытъ училища сж единственното сръдство, чрѣзъ което младытъ, слабы и малкы държавы могатъ да настигнатъ и да надминатъ по-старытъ, по-якытъ и по-голъмытъ.

Прѣголъмытъ важность на основнытъ училища ся показа най-вече въ онова знаменито изреченіѣ, което, прѣди чѣтири години, когато малката млада Пруссія порази старѣтъ великѣ Австрійѣ, изрекѣхъ чловѣкъ вѣщъ въ сѣденіѣ-

то на таквызъ работѣ: че побѣдѣтъ при Садовѣ не ѣ спечелѣхъ Прускытъ иглѣны пушкы, но Прускытъ войскари, но Прускытъ ученицы. Това виждамы че ся подтвърдява днесъ и спрямо Фанцѣ.

Отъ това и свѣтнытъ държавы още отъ часѣтъ на първытъ Прускы знамениты побѣды надъ Австрійѣ обрѣнахъ всичкото си вниманіѣ върху основнытъ училища, и гледатъ всякакъ да ги повдигнатъ и да ги докаратъ въ едно по-добро състояние, като сж увѣрени че съ това тѣ и самы себе си повдигатъ.

Плодовѣтъ на деспотизмътъ

Всичкы свѣтъ ся чудѣ на бързото паданіѣ на французскытъ силы, като да има прѣдъ очитѣ си нѣщо необыкновенно и не обиснимо. Паданіѣто на французскытъ силы прѣдъ пруското оръжіѣ етаквози нѣщо, което е ставало всякога и и ще става, додѣто има на земѣтъ деспотическы управления.

Деспотизмътъ е таквози нѣщо, което подяда народнытъ силы и докарва народа до паданіѣ. Какъвто и да е той деспотизмъ — въ грубѣтъ формѣ на отколынитѣ прѣтѣсеніѣ, или въ истинный видъ на наполеоновъ произволъ, слѣдствіѣто ще бѣде сжщото.

Деспотизмътъ дава сжщытъ сѣтнины и въ Кытай, и въ Францѣ, както и въ всяко друго мѣсто. Деспотизмътъ е довелъ кытайцытъ да бѣдѣтъ по-долни и отъ оныцѣ. Единъ народъ отъ 320 милиона жители потрепера отъ нѣколко европейскы солдаты и ся принудѣ да иска отъ тѣхъ униженіѣтъ миръ, откакъ ги остави да разграбятъ столицѣтъ му. Едно голѣмо стадо овцы дава по голѣмъ трудъ на вѣлѣцитѣ, отъ колкото кытайцытъ дадохъ на европейскытъ матросы.

Това, което станѣ съ кытайцытъ прѣди десетина години, случавѣ ся днесъ и съ Францѣ, ако и да не е въ сжщѣтъ мѣрѣ. Французытъ ся теглятъ прѣдъ неприятѣли и му оставятъ отечеството си отворено, все по слѣдствіѣ на деспотизмътъ. Ако Французытъ непадѣтъ тѣй бързо и тѣй дълбоко, както кытайцытъ, причината е, че на французытъ не е дълѣствовалъ тѣй дълговѣрменно деспотизмътъ и че французскытъ народъ умственно е много по-горенъ отъ кытайцытъ.

Деспотизмътъ е таквози нѣщо, което изсмуква соковѣтъ на господарственното дърво и ги разиасѣ само по върховѣтъ, а коренитъ и стеблото оставѣ безъ живыны силы; а слѣдователно и цѣлото дърво оставѣ безъ опорѣ и безъ силѣ.

Като нека отъ него да зависъ всичко и отъ него да става, деспотизмътъ изравнява всичко наоколо си и не дава на способнытъ да ся показѣтъ. Всякой е принудѣнъ да върши онова, което му заповѣдатъ, а не което може; отъ това никой не може да покаже и да развѣе способности си. Деспотизмътъ не иска способности, но машины, и всичката му грыжа е да създаде тѣзи машины. Но че ще дойде врѣме, когато тѣзи бездушны машины ще станѣтъ не годны за нищо, или че ще ся обрѣнатъ сръщу своѣтъ си масторѣ, ако ги сграбче другъ помасторѣ, за това деспотизмътъ не мысли.

Около деспотизмътъ ся издига не онова, що е високо, а онова що е у-

дно на деспота. Отъ това около деспотытъ ся издигатъ всякога таквызъ людѣ на които высокото достоинство е да лѣжатъ най-много и да подлизуватъ; французскытъ работы ни показѣхъ това най-ясно. Онѣзи, които бѣше издигнѣлъ Наполеонъ до себе си и на които полага-ше довѣріѣ и надѣжды, показѣхъ ся твърдѣ неспособны и ничтожны, и ако бѣхъ работытъ само въ тѣхны рѣцѣ, всичка Францѣ щѣше да лежи досега въ позѣтъ на неприятѣли.

Отъ силното желаніѣ да заповѣда на всичко, деспотытъ достига да стане играчка на свонѣ си людѣ. За да скрѣжѣтъ своето нищожество и свонѣ злоупотребления, тѣзи людѣ лѣжатъ господарѣ си, за всичко и всичко му показѣтъ не каквото си е но наопаки. Когато държавата е надъ ямѣтъ, тѣ знаѣтъ да показѣтъ работытъ ѣ въ най-цѣлѣщѣ състояние и да замѣжатъ глупавото самолюбіѣ на господарѣ си.

Наполеонъ не искаше това, което му дойде до главѣтъ, но безъ да ще, той си го докара самѣ. Като не оставѣше да ся доближатъ до работытъ чловѣци самостоятелни и честны; като не щѣше да слуша противорѣчіѣ и гласове за истинѣтъ; като ся свѣтѣваше съ чловѣцы клятвопрѣстѣпны и неспособны; той докара работытъ до такъвъ край, който му обѣщавѣ много слѣзы и дългы грызеніѣ на свѣстѣтъ. Това не бы бѣло, ако да не бѣше обичалъ толкози властолюбіѣ. Тогазъ около него бы ся намѣрили людѣ достойны и искренны не само работытъ да водѣтъ по-добрѣ, но и положеніѣто имъ да казѣтъ въ всичкѣтъ истинѣ и точностъ. Тогазъ недостатѣцѣтъ на държавѣтъ щѣхъ да бѣдѣтъ познаты, щѣхъ да ся искѣрѣватъ по-лесно и не щѣхъ да произведѣтъ таквызъ страшны сѣтнины, каквыто ѣкъ сполѣтъхъ сега.

При единъ деспотическы владѣтель и слугытъ бѣватъ деспотически, като извадимъ угроженіѣто на царѣ, въ всичко друго тѣ постѣпѣватъ по шеніѣто си. Интересытъ на странѣтъ, бѣдѣщето на народа, за тѣхъ всичко е нищо и никакво. Народното и държавното имущество за тѣхъ е такъвъ ковчегъ, дѣто могатъ всякога да бѣрѣкатъ и да ся распорѣждатъ, като ся закрѣватъ задъ царѣ и задъ нуждытъ на царството.

Въ кингытъ на французското минѣстерство французската войска ся брои до 800,000 души и за толкози войска-са отпуща съдѣржаніѣто, но когато дойде редъ да ся яви тѣя войска на бойното поле, свѣтътъ не можѣ да види ни половинѣтъ. Съдѣржаніѣто на другѣтъ половинѣтъ отивало на достойнытъ свѣтѣтѣ и стѣрудинѣ на Наполеона. Добрытъ тѣзи свѣтѣтѣ и прѣтели лѣгали господарѣ си и за това заслужѣватъ най-голъмо прѣзрѣніѣ; но само тѣ ли сж виноваты въ таквызъ нищозѣ? Още по-виноватѣ е деспотизмътъ койго е тѣрсилъ таквызъ прислужницѣ и ся намѣрѣва всякога обиколѣнъ отъ таквызъ людѣ, които не докарѣватъ освѣтъ лоши сѣтнинѣ на държавѣтъ и на самытъ деспоты.

Деспотизмътъ исчерпѣ държавѣтъ за ничтожны и бесполезны нѣща; а когато додѣтъ опасны врѣмена той не знае съ какъво да посрѣшне голѣмытъ нужды.

Като не слушатъ освѣтъ своѣтъ собѣственны винушеніѣ, деспотытъ започѣватъ таквызъ работы, които коштуватъ за тѣхъ цѣлъ коронѣ, а за народытъ цѣлы милионы жрѣтѣ и безмѣрны тѣгости.

Наполеонъ е за окаяваніѣ а още по-вече е за окаяваніѣ французскытъ на-

родъ за голѣмытъ бѣды що му дойдохъ до главѣ; но е спасителѣтъ урокѣтъ и за владѣтели и за народытъ, ако искатъ да ся поучатъ отъ него.

Пустословіѣто въ печатѣтъ и въ животѣтъ.

Ако си сторимъ трудъ да пригледамы по внимателно нашѣтъ печатъ, който състои отъ два-три вѣстника, ний извѣдѣмъ ще видимъ, че тѣзи вѣстники не сж онова що бѣше покойныйтъ Цариградскы Вѣстникъ. Днесъ малкото тѣзи наши вѣстники сж по-богаты по съдѣржаніѣ и по-дълбоки по идѣнтѣ си, тѣ ся занимаватъ днесъ съ таквызъ въпросы и говорятъ съ такъвъ языкъ, каквыто едѣ сж минували прѣзъ умѣтъ на покойныйтъ ний събрѣтъ.

Възвѣжаваніѣто на нашѣтъ печатъ и цеговото въгрѣшно обогатѣваніѣ сж несъмныны нѣща. Но наредъ съ това обогатѣваніѣ и съ дълбокытъ мысли, прѣдлинната умственна голѣта пакъ ся показѣвъ посѣтъ въ вѣстникытъ както и въ животѣтъ. Наредъ съ по-широкытъ идѣи и основателнытъ мѣніѣ често ся показѣва едно уязвно пустословіѣ, често ся явяватъ безобразія на невѣжеството и на лекомыслиѣто.

При онова, което носи знаковѣтъ на издѣрѣваніѣ и добросѣтѣностъ поставѣтъ ся таквызъ нѣща, които сж лишены не само отъ основателность, но и отъ обыкновенный здравъ смыслѣ. На онова което е направѣно съ цѣлъ да освѣтѣли нѣкъѣкъ странѣ отъ живота ни и да даде по-точно свѣдѣніѣ за нѣкое явленіѣ отъ общественный животъ — на него противѣволагаютъ таквызъ отговоры, които състоятъ само отъ голы думы, безъ смыслѣ и основѣ. Нека приведемъ единъ примѣръ:

Обнародѣва ся въ нашѣтъ листъ единъ членъ за калугерството въ който ся показѣва, че въ всичкытъ врѣмена калугерытъ сж были бесполезны за обществото и за христѣанството, спорѣдъ свидѣтелствата на самытъ калугеры и на черковнытъ писатели. Какво направѣхъ пустословыцѣ? На мѣсто да доказѣтъ, че работата не е тѣй пакъ съ фактоѣ и доказателства; на мѣсто да испытѣтъ истинѣ и правы ли сж прѣдложенытъ свидѣтелства, тѣзи господиноѣцы посегнахъ чрѣзъ Българскы пакъ печатъ да уничтожатъ казаното съ едно голо увѣрѣніѣ, че то было ужъ лѣжовно и че калугерство въсякога было полезно! Не е ли тѣдѣнъ този начинъ за увѣрѣніѣ? Добрытъ тѣзи людѣ писатели и людѣ вѣстникѣри ся помыслихъ, че нѣколко голы думы отъ тѣхнытъ благословенны устѣ и отъ тѣхнытъ честны рѣчи сж доста да провалѣтъ статиѣтъ въ дѣнь земѣ, да посрамѣтъ сѣчинѣтели ѣ прѣдъ цѣлъ свѣтъ, като черѣ кѣветѣникѣ, а вѣстникѣри да сѣспнатъ и опропастигъ като го прѣкажѣтъ, въ пѣманіѣ на другы прилагателны — побѣсятъ. Отъ тѣзи доволы народѣтъ вече е разбрѣлъ истинѣтъ, и много си е възползувалъ отъ голытъ думы на тѣхнытъ защитѣ! Въпросѣтъ за калугерытъ е исчерпанъ! калугеритѣ сж защитѣны! нѣма друго какво да ся казѣ, и народѣтъ трѣба да благодарѣ на тѣзи които го тѣй вѣщо освѣщаватъ и може спокойно да ся прѣдаде на съсловіѣто на тунеядѣцѣтъ, като на най-голъмы неговы доброжелатели!

Въ другытъ въпросы ще намѣримъ сжщото. При думытъ които показѣватъ нѣкакъво увѣрѣніѣ, сръщѣтъ ся думы лишены отъ всякакъво значеніѣ. Това сѣре-

ояны
 доушн
 н сь
 тесн
 кога
 ното
 дилъ
 сѣзв.
 дѣл.
 вѣн
 че пар
 разъ т
 сѣзв:
 то не
 поззав
 то что
 нилъ
 доквчя
 то по
 най по
 мивва
 си на
 А:
 твѣн:
 то та
 цѣл
 ца тѣ
 сь ян
 да сл
 вы с
 ро ка
 друг
 тѣт
 варя
 по чт
 чнтѣд
 дв 2
 душе
 пост
 венк
 нове
 па т
 брах
 ноло
 то а
 ше
 нѣн
 то,
 овра
 наде
 вѣн
 прѣ
 кзы
 вѣ
 сдн:
 тѣс
 на
 зоб
 вѣ
 тѣ
 стѣ
 то
 н т
 шот
 вѣд
 коп
 ако
 глѣ:
 шкѣ
 коп
 во
 ков
 дж
 сто
 зич
 н
 мѣ
 тѣ.
 Ун
 шж
 лѣ
 ол
 прс
 нн:
 ау
 рн
 та
 всс
 чи
 тѣ
 пн
 шк
 ш
 ст
 вѣ
 ш
 ч
 нн
 сѣ
 де
 аз
 аз
 вог
 роб
 нж
 нѣ,
 сѣ
 пр.
 жд:
 шн:
 и
 уч:

